

Ledus bojājumi bērzu jaunaudzēs– papildus riska faktors finierkluču plantāciju ierīkošanā

Salīdzinājumā ar citu koku sugu mežaudzēm, bērzs tiek uzskatīts par sugu, kura maz cieš no dzīvnieku, kaitēkļu, slimību un nelabvēlīgu klimatisku faktoru iedarbības un bērzu finierkluču plantāciju ierīkošana tika uzskatīta par zema riska investīciju. Diemžēl pēdējos gados novērotie ledus postījumi bērzu jaunaudzēs liek pārskatīt risku izvērtēšanas stratēģiju bērzu plantāciju ierīkošanā.

2012. gada nogalē Latvijas austrumu reģionos, galvenokārt Rēzeknes, Balvu un Madonas novados tika novērota meteoroloģiskā parādība, ko dēvē par sasalstošu lietu – pie negatīvas gaisa temperatūras lija lietus, kas pēc nolīšanas nekavējoties sasala. Šī parādība radīja nopietnus bojājumus minēto reģionu mežaudzēs. Galvenokārt cieta priedes mežaudzes un bērzu jaunaudzes. Diemžēl šī parādība īsā laika posmā Latvijas austrumu reģionos notikusi jau atkārtoti, tomēr šoreiz postījumi ir īpaši nozīmīgi.

Jo īpaši nozīmīgi ledus postījumi ir bērzu jaunaudzēs, tajā skaitā uz lauksaimniecības zemēm ierīkotajās plantācijās. Diemžēl nopietni cietuši ir AS Latvijas Finieris platībās ierīkoti zinātniskie objekti Gaigalavas pagastā -koki jaunaudzēs nav izturējuši ledus svaru un noliekti vai nolauzti. Pēc atkušņa iestāšanās 2013. gada janvārī tika veikti glābšanas darbi un daļa no kokiem atliekti vertikāli, tomēr postījumi ir tik nozīmīgi, ka vairākas platības visdrīzāk nāksies atjaunot no jauna.

LVMI Silava pētnieka J. Doņa vadībā veiktie pētījumi apliecina, ka bērzi, kuru augstums pārsniedz 6m un, kuri ar sniega vai ledus svaru noliekti vairāk nekā 45⁰ leņķi, visbiežāk nākošajā veģetācijas sezonā vairs vertikālā stāvoklī neatliecas. Mazāku koku iztaisnošanās ir vairāk iespējama.

